

Zelená kniha ČR od informační politiky k strategii znalostní společnosti

PhDr. Pavel Dvořák, CSc.

Státní informační politika

CESTA K INFORMAČNÍ SPOLEČNOSTI

Základní vyjádření politické vůle vlády k uplatnění moderních informačních a komunikačních technologií.

Prioritou je prosazení technologií 21. století ve veřejné správě a v celé společnosti a změna společnosti na společnost informační.

Schválena v květnu 1999

Prioritní oblasti státní informační politiky

- Informační gramotnost
- Informatizovaná demokracie
- Rozvoj informačních systémů veřejné správy
- Komunikační infrastruktura
- Důvěryhodnost a bezpečnost informačních systémů a ochrana osobních dat
- Elektronický obchod
- Transparentní ekonomické prostředí
- Informační společnost: stabilní a bezpečná

Akční plán státní informační politiky

- **Koordinace celostátních projektů**
- **Tři základní programy:**
 - **Informační gramotnost**
 - **Elektronický obchod**
 - **Elektronizovaná veřejná správa**

Schválen v květnu 2000

Právní rámec realizace státní informační politiky

- Únor 2000 – Zákon o ochraně osobních dat (zřízen Úřad na ochranu osobních údajů, Zákon č. 101/2000 Sb.)
- Březen 2000 - Zákon o svobodném přístupu k informacím (Zákon č. 106/2000 Sb.)
- Červen 2000 – Zákon o elektronickém podpisu (Zákon č. 227/2000 Sb.)
- Září 2000 – Zákon o informačních systémech veřejné správy (Zákon č. 365/2000 Sb.)

Informační společnost v ČR

- Celkový objem trhu ICT se zvýšil na úroveň 1 562 mil USD/2001
- celkový počet uživatelů Internetu překročil milion
- v posledních letech je prodáváno ročně více jak 250 tis. PC
- počet pevných telefonních linek na 100 bytů je 72
- počet mobilních telefonů na 100 obyvatel je více jak 70
- pro 71% obyvatel je Internet dostupný prostřednictvím knihoven
- v posledním roce 17% obyvatel využilo Internet při kontaktu s veřejnou správou

Zpráva Evropské komise 2001

“Good progress has been made in the area of the information society, and the Acts on Public Information Systems and on Electronic Signatures were adopted in autumn 2000. The Office for Public Information Systems (OPIS) was established in October 2000 and is responsible for the creation and development of public administration information systems”.

“.... Also, an electronic public administration (e-Government) and educational institutions access to Internet are being set up in the framework of the e-Europe+ Action Plan for candidate countries”.

Zpráva Evropské komise 2001

"The Czech Republic has made good legislative progress in the field of the information society. Laws on Technical Products Requirements, Public Administration Information Systems and Electronic Signatures have been in force since 2000, with further alignment to be completed upon accession. Future efforts should concentrate on the effective implementation of the adopted laws and on the transposition of the electronic commerce directive. Certain elements of the electronic signatures law will have to be reviewed. The Office for Personal Data Protection will be in charge of the accreditation and supervision of certification authorities".

EU Commission 2001 Report

Dva stěžejní kontexty hodnocení

- **Bezprostřední kontext** - e-governmentu, e-health, ... spojená s reformou veřejné správy a konkrétními projekty Akčního plánu
- **Obecný, strategický kontext** informační a telekomunikační politiky - znalostní ekonomika a společnosti – draft Zelené knihy o znalostní ekonomice a společnosti v ČR

Bariéry implementace

- **Nízké politické vnímání důležitosti systematického rozvoje informační společnosti**
- **Nedostatek disponibilních zdrojů a nízká úroveň koordinace vynakládaných výdajů (méně jak 8%)**
- **Právní rámec realizace ICT a zajištění jeho proveditelnosti**
- **Byrokratické bariéry a nedostatek vůle úředníků ke změně, rezortismus**
- **Věcná nepřipravenost řady projektů AP SIP**
- **Nízká orientace na služby on-line e-governmentu a propojení na modernizaci veř. správy**

Vybraná poučení

- Soustředění se na rozvoj elektronizovaných služeb veřejné správy - e-government - k zajištění mezinárodně srovnatelného postupu
- Soustředit se důsledněji na zajištění proveditelnosti zákonů a k tomu vytvořit odpovídající prostředí vč. podpory standardů a jejich prosazování
- Koordinace financování stávajícími postupy je neúčinná
- Nutno vytvořit nový organizační rámec - např. Ministerstvo pro informační společnost

Důležité principy

- Orientace na rozvoj služeb občanům a podnikatelské veřejnosti
- Zajištění dostupnosti služeb pro všechny skupiny různými komunikačními kanály
- Zajištění důvěryhodnosti služeb a ochrany osobních dat
- Reforma procesů jako součást implementace nových služeb e-governmentu
- Zásady participace občanů a podnikatelů

Kontext znalostní společnosti - Zelená kniha

Cíl : popsat stav rozvoje znalostní společnosti v
ČR

- Poziční dokument typu SWOT analýza
- Sumarizovat rychle dostupné zdroje
- Navrhnout strategii dalšího postupu

Východiska:

- Existují sektorové strategie, vč. SIP a NTP
- Existuje Strategická vize ČR do r.2015

Znalostní ekonomika a společnost

Hlavní komponenty/podmínky:

- **Makroekonomické podmínky, investiční pobídky a regulační rámec** pro podporu KBES
- **Kvalita lidské populace a moderní systém vzdělávání**
- **Národní informační a komunikační infrastruktura**
- **Účinný inovační systém** podporující urychlení výzkumu a vývoje a transferu výsledků do ekonomiky
- **Sociální kapitál**

Klíčový problém: **Neúčinný inovační systém**

SWOT znalostní společnosti ČR

Silné stránky:

- Funkční gramotnost populace
- Kulturní kapitál populace
- Rostoucí hodnota, kterou společnost přiznává vzdělání
- Relativně vysoká úroveň vzdělání prac. síly
- Vysoká míra ekon. aktivity populace
- Rovnoměrná síť škol

SWOT znalostní společnosti ČR

Slabé stránky:

- Rigidní obsah vzdělání, orientovaný na memorování
- Nedostatečná připravenost vzdělávacího systému na trh práce
- Nedostatečná připravenost na život v globalizujícím se světě (jazyky apod.)
- Nízký podíl VŠ populace a problémy terciálního vzdělávání

SWOT znalostní společnosti ČR

Ohrožení:

- Přetrvávající post-totalitní syndrom
- Nízká podíl výdajů na vědu a výzkum a související aktivity
- Stárnutí populace a hrozba neufinancování soc. výdajů
- Možné zaostávání ČR ve sledování megatrendů – globalizace, informatizace

SWOT znalostní společnosti ČR

Příležitosti:

- Realizace systému celoživotního vzdělávání
- Přistoupení k EU a důsledky tohoto přistoupení
- Integrace vědeckých, vzdělávacích a výrobních zdrojů k zvýšení inovační aktivity
- Synergie aktivit v oblasti hlavních komponent znalostní společnosti

Cesta k Národní strategii rozvoje znalostní společnosti

- Existence viz rozvoje společnosti – CESES, zahrnující Společnost vědění
- Existence celé řady sektorových a odvětvových strategií
- požadovaná strategie rozvoje společnosti vědění v ČR by měla být průřezová a jít napříč resorty

Další krok :

- Bílá kniha

Cesta k Národní strategii rozvoje znalostní společnosti

Bílá kniha:

- Koncepční výčet konkrétních opatření vhodných k řešení pojmenovaných problémů v určité oblasti
- Řešení na úrovni vlády
- Konzultační proces tvorby dokumentu
- 10 kroků tvorby strategie

Cesta k Národní strategii rozvoje znalostní společnosti

10 kroků tvorby strategie:

1. Analýza předmětu strategie
2. Charakteristika okolí – a prognóza vývoje/megatrendy
3. Vytvoření strategické vize
4. Stanovení globálního cíle
5. Diagnóza výsledků strategické analýzy (SWOT)
6. Formulace strategických cílů a priorit
7. Principy a nástroje dosažení cílů
8. Návrh realizačních opatření
9. Souhrnné zpracování
10. Projednání s klíčovými partnery

Shrnutí

Informační a telekomunikační politika je součástí širšího komplexu – znalostní ekonomiky a společnosti – společnosti vědění.

Strategické dokumenty musí tento širší rámec respektovat na relevantní úrovni.